

- Rosničky díky svým přísavkám mohou lovit potravu i vysoko v korunách stromů. Chytají především hmyz a pavouky, které loví skokem s otevřenou tlamkou. Foto Přemysl Tájek.

O nálezu rosničky zelené ve Slavkovském lese

Přemysl Tájek a Pavla Tájková, AOPK ČR Správa CHKO Slavkovský les a krajské středisko Karlovy Vary

Zářivě zelená rosnička, připomínající svými velkými přísavkami na prstech spíše tropické druhy žab, působí v našich krajích trochu exoticky. Svým výskytem je vázána na teplejší oblasti České republiky, a proto nikoho příliš nepřekvapovalo, že v poměrně chladné krajině Slavkovského lesa nebyla nikdy zaznamenána. Ani intenzivní mapování obojživelníků probíhající ve Slavkovském lese v uplynulých pěti letech výskyt rosniček nepotvrdilo.

Víte-li jak na to, dá se výskyt rosniček poměrně snadno zjistit. Chce to jen být ve správnou dobu na dobře vytipovaném místě. Když se totiž samci rosniček rozhodnou koncertovat, je jen těžké je přeslechnout. Rosnička je totiž nejhlasitější evropskou žabou a její hlas bývá slyšet i na několik kilometrů. Zpravidla se ale ozývají až

po západu slunce, od května do července a zdaleka ne za každého počasí. Jako každý správný zoologický objev má tedy i náš nález rosniček zajímavý příběh a byla k němu zapotřebí nemalá dávka štěstí.

Když jsme se po půlnoci 28. května vraceli z monitoringu rosniček v NPR Soos, kde ten večer rosničky vášnivě koncertovaly, rozhodli jsme se zkusit naše štěstí ještě na Černém rybníce u Dolního Žandova. Oči se nám ale klížily, a tak jsme si to cestou rozmysleli. U odbočky k rybníku nás ale přeci jen ještě tmavá silueta Slavkovského lesa svedla z přímé cesty do peřin. U rybníka jsme z přehrávače pustili hlas rosničího samce, který měl vyprovokovat případného soka, a zaposlouchali se do tmy. Z rybníka se ozvalo pouze ostýchavé kváknutí zeleného skokana a v uších doznávaly tiché dozvuky skřehotavé nahrávky.

- Samci rosniček mají velký hrdelní rezonátor. Skřehotají zpravidla přichyceni na vegetaci nad vodou, a tak se jejich hlas dobře nese na velkou vzdálenost. Velký Luh na Chebsku. Foto Přemysl Tájek.

Nebo že by to přeci jen byly skutečné rosničky? Oběma současně se nám najednou zdálo, že jsme kdesi v dálce za rybníkem přeci jen zaslechli tiché skřehotání. Zvuk na hranici slyšitelnosti přicházel ze směru od Podlesí, a tak jsme se plní nové energie vydali tímto směrem.

Za Podlesím bylo ale hrobové ticho, a tak jsme se rozpačitě vydali dál k Milíkovu. Sotva jsme vystoupili z auta, rosničky se krátce ozvaly a pak přestaly. To jsme se ale už téměř najisto vydali do blízké písčiny, oblíbeného biotopu většiny našich obojživelníků. V písčince však bylo opět překvapivé ticho... Ve stráni nad Milíkovem jsme se tedy opět zaposlouchali do noci a vydali se po hlase do luk západně od Milíkova. Marně jsme si cestou lámali hlavu, odkud se tam rosničky mohou ozývat. Záhadu jsme rozluštili až ve chvíli, kdy jsme stannuli na hrázi malého zapomenutého polovypuštěného rybníčka. Z mělké vody se ozývali dva samci a nám se tak poprvé podařilo doložit výskyt rosniček v Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les.

V návaznosti na tento objev se kolegové Jan Matějů a Vladimír Melichar vypravili v noci 4. června na severní okraj CHKO a našli 2 samce rosničky v rybníce v areálu

zámeckého parku v Kamenném Dvoře.

Další výpravu za rosničkami jsme podnikli 21. června. První námi vytipovanou vodní plochou byl drobný zeměnný rybníček u Těšova, kde jsme v předchozích letech zaznamenali neobvykle velké množství čolků. V cestě nám ale stála pastvina s obřím býkem, a tak jsme pustili nahrávku jen zpoza ohradníku. Rosničky se sice neozvaly, ale protože býk napadal na nohu, rozhodli jsme se přeci jen se alespoň podívat, zda je rybník vůbec na vodě. Na hrázi jsme znovu pustili nahrávku a vida – jeden ochraptěný samec se přeci jen ozval! Další lokality toho dne předčily veškerá očekávání a rozluštili jsme i záhadu izolovaného výskytu rosniček ve Slavkovském lese: mnoho desítek volajících samců jsme našli na rybnících u Okrouhlé a jeden samec se dokonce ozýval i z návěsního rybníka v Lipoltově. K nejbližším doposud známým lokalitám rosniček (Dřenice, Obilná) je to odtud již pár kilometrů, přestože v cestě stojí Jesenická přehrada a říčka Odava.

Výskyt rosničky zelené v Karlovarském kraji byl až donedávna znám pouze z Chebské pánve a navazujících částí Sokolovska. Za jižní hranici výskytu byl dlouho

- Rosnička dokáže měnit svou barvu v závislosti na barvě svého okolí. Setkat se tak můžeme s rosníčkami v nejrůznějších odstínech zelené, ale i s šedými, šedobílými či hnědozelenými, jako je tato z Chebska. Foto Přemysl Tájek.

považován tok řeky Ohře a Odry s velmi malými přesahy u Kynšperka nad Ohří a Nového Hrozňatova.

V České republice je rosníčka častější především v jižních a východních Čechách a na většině Moravy, v podhorských a horských oblastech je vzácná. V souvislosti se zánikem přirozených biotopů a zvyšující se intenzitě hospodaření na rybnících (hnojení, vysoké rybí obsádky) rosníček ubývá, a tak u nás patří mezi zákonem chráněné živočichy zařazené do kategorie silně ohrožených. Proto jsme se pokusili podniknout něco pro ochranu nově objevených lokalit.

Dvě z lokalit v CHKO Slavkovský les (rybníčky u Těšova a Milíkova) jsou ve vlastnictví obce Milíkov, a tak jsme výskyt rosníček oznámili vedení obce. Spolu s panem místostarostou Iványm jsme lokalitu navštívili a setkali se s výjimečným pochopením. Bylo dohodnuto, že rybníček u Milíkova nebude oproti původnímu záměru využíván k chovu ryb a bude ponechán v přibližně stávající „žabí“ podobě. Zazemněný rybníček u Těšova by měl být

v letošním roce prohlouben za finančního příspěví z Programu péče o krajinu zprostředkovaného Správou CHKO Slavkovský les. Několik málo desítek m² obnovené volné vodní hladiny by mělo umožnit vývoj většího množství pulců a posílení zdejší populace. Doufáme tedy, že se bude rosníčkám ve Slavkovském lese i nadále dařit, a že jejich populace díky aktivní ochranné péči i lidskému porozumění posílí.

- Zazemněný rybníček u Těšova, stav v květnu 2008. Foto Přemysl Tájek.